

ለክቡር አቶ ያዕቆብ ያላ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

ለኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን

ዋና ሥራ አስፈጻሚ

አዲስ አበባ

ጉዳዩ፡- የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን

ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ ያለው

ሂሳብ አዲት ሪፖርትን ይመለከታል፤

በርዕሱ የተጠቀሰውን ባለሥልጣን መሥሪያ ቤት የአዲት ውጤትና አስተያየት የያዘ 5 ገጽ የአዲት ሪፖርት እና 11 ገጽ የሂሳብ መግለጫዎች በድምሩ 16 ገጽ ከዚህ ደብዳቤ ጋር አያይዘን የላክን መሆኑን እንገልጻለን።

ከማክበር ሰላምታ ጋር!

ሰለሞን መብራቱ

የልማትና ማኅበራዊ መሥሪያ ቤቶች

አዲት ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር

ግልባጭ፣

ለኢትዮጵያ ሆርቲካልቸራል ልማት ኤጀንሲ (ከ16 ገጽ አባሪ ጋር)

አዲስ አበባ

ለተወካዮች ምክር ቤት የተላከው የሂሳብ መግለጫዎችን አይጨምርም፡፡

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን**

**ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ
ያለው ሂሳብ አዲት ሪፖርት**

**መጋቢት 2010 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን
ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ
ያለው ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ ያለውን የሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን ሥራ አመራር ሲሆን፤ የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው።

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመሥሪያ ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የዓለም አቀፍ አዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግና የዋና አዲተር መሥሪያ ቤትን የአዲት ሥልት በመከተል ነው።

እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ (የአዲት አስተያየት) ለመስጠት ያስችለናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ መግለጫዎች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑን በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

የሂሳብ መግለጫዎች ጉልህ ከሆኑ መዛባቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃ፤ አጥጋቢ ማረጋገጫና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውነናል። አስተያየት ላይ ለመድረስ በሂሳብ መግለጫዎች ላይ ያለውን የመረጃ አቀራረብ አጠቃላይ ብቃት ገምግመናል። ይሁን እንጂ በሪፖርቱ ላይ ከተመለከቱት የአሰራርም ይሁን የሂሳብ አያያዝ ድክመቶች በተጨማሪ

ሌሎች ድክመቶች ወይም ስህተቶች ሊኖሩ የሚችሉ ከመሆኑም በላይ የሂሳብ መግለጫውን ለማዘጋጀት የተዘረጉትን የውስጥ ቁጥጥርና ሌሎች ድክመቶችን ሙሉ በሙሉ ሊያሳይ አይችልም። ለኦዲቱ ሥራ መሰረት የሆኑት ኤጀንሲው ያቀረባቸው የሂሳብ መግለጫዎች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በኤጀንሲው ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

ኦዲቱ የተከናወነው ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ ያለውን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን ወስዶ በጥልቀትና በዝርዝር ኦዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት በባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ የተዘጋጁ የሂሳብ መግለጫዎች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፤
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፤
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፤

ከዚህ የኦዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ ያለው የሂሳብ መግለጫዎች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸር ልማት ኤጀንሲ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 152/2000 እንዲሁም የኢትዮጵያ ግብርና ኢንቨስትመንት መሬት አስተዳደር ኤጀንሲ በሚኒስትሮች ደንብ ቁጥር 283/2003 ተቋቁመው የነበሩ የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የነበሩ ሲሆን ከታህሳስ 21 ቀን 2009 ዓ.ም ጀምሮ ሁለቱ መሥሪያ ቤቶች በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 396/2009 ተዋህደው የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን በሚል ስያሜ መቋቋሙን መገንዘብ ተችሏል። በመሆኑም ሁለቱ ኤጀንሲዎች የተቋቋሙበት ደንብ እስከተሻረበትና እስከተዋሃዱበት ጊዜ ድረስ ያለው ሂሳባቸውን መዝግበው ለገ/ኢ/ት/ሚኒስቴር

ሪፖርት አቅርቦዋል። ሆኖም ሁለቱ አጀንሲዎች በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ከተዋሃዱበት ጊዜ ጀምሮ ያለው በተናጥል የሰሩት ሂሳብ ተዘግቶ እና ከሂሳብ መዝጊያ በኋላ ያለውን የሂሳብ ሚዛን (Post Closing Trial Balance) ተዘጋጅቶ አዲስ ለተቋቋመው ባለሥልጣን መሥሪያ ቤት የመነሻ ሂሳብ አድርጎ በመነሳትና የቀጣይ ወራቶችን ምዝገባ በማከናወን የሂሳብ ሪፖርት ማዘጋጀት ሲገባ የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸር ልማት ኤጀንሲ አስከ የካቲት 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ ያለው ሂሳብ በተገለጸው አግባብ ተዘግቶና ከሂሳብ መዝጊያ በኋላ ያለው የሂሳብ ሚዛን (Post Closing Trial Balance) ተዘጋጅቶ ከመጋቢት 1 ቀን 2009 ዓ.ም ጀምሮ ወደ ተዋሃደው ባለሥልጣን መሥሪያ ቤት እንዲዞር የተደረገ ሲሆን፤ የኢትዮጵያ ግብርና ኢንቨስትመንት መሬት አስተዳደር ኤጀንሲ ሂሳብ ግን ሂሳቡ ተዘግቶ ወደ የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን እንዲዞር ሳይደረግ ኤጀንሲው ከሐምሌ 1 ቀን 2008 ዓ.ም ጀምሮ ባከናወነው የሂሳብ ምዝገባ ላይ እንዲቀጥል በመደረጉ ምክንያት በእኛ አስተያየት የኢትዮጵያ ሆርቲካልቸርና ግብርና ኢንቨስትመንት ባለሥልጣን ከየካቲት 1 ቀን 2009 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2009 ዓ.ም ድረስ ያለው የሂሳብ ሪፖርቱ ተለይቶ ባለመቅረቡ ምክንያት በባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ በተሰበሰበውን ገቢ በተፈጸመው ወጪና በበጀት አጠቃቀሙ ላይ የአዲት አስተያየት መስጠት አልተቻለም።

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የአዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

1. ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባቸው ጉዳዮች (Emphasis of Matters)

1.1. በባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ የሚገኙት ተከፋይ ሂሳቦችን ተገቢነት ለማረጋገጥ እንዲሁም መሥሪያ ቤቱ ያለበትን ተከፋይ ሂሳብ በወቅቱ ለሚመለከተው አካል የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ ሲደረግ በ5054 የሂሳብ መደብ 509,910.52 እና በ5061 የሂሳብ መደብ ብር 14,529.26 ከ2005 በጀት ዓመት ጀምሮ በተከፋይ ሂሳብ ተይዞ የሚገኝና ሳይከፈል ከአንድ ዓመት እስከ አምስት ድረስ የቆየ በድምሩ ብር 524,439.78 የሚገኝ መሆኑ፤

1.2. በፌዴራል መንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት ለወጪ ሒሳቦች ተገቢው የወጪ ማስረጃ የቀረበላቸው መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ ለአበባ አምራች ድርጅቶች ከባህርዳር ወደ አዲስ አበባ በየብስ ትራንስፖርት ለተጓጓዙ የኤክስፖርት

ሆርቲካልቸር ምርቶች ለትራንስፖርት፣ የነዳጅ፣ የውሎ አበል፣ ቅባትና ዘይት ድጎማ ሲፈጸም ለብር 92,408.47 የወጪ ማስረጃ ሳይቀርብለት በወጪ የተመዘገበ መሆኑ፤

1.3. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በመመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለሥራ ማስኬጃ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያመለክታል። ባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ በደንቡና በመመሪያው መሰረት የፈጸመ መሆኑ ሲጣራ በ4201 ብር 50,257.81 እና 4274 ብር 30,782.24 በድምሩ ብር 81,040.05 ከአንድ ወር አስከ አንድ ዓመት ድረስ ሳይወራረድ (ሳይሰበሰብ) የቆየ መሆኑ፤

ታውቋል።

2. ልዩ ልዩ ጉዳዮች (Other Matters)

2.1. የባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ የንብረት አስተዳደር በመንግሥት የንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 እና በተጨማሪም ይህንኑ ለማስፈጸም በወጣው የመንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 መሠረት የሚፈጸም መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ፡-

2.1.1. የማያገለግሉ የተለያዩ የቢሮ መገልገያዎች፤ የመኪና መለዋወጫዎች እና ከእርሻና ተፈጥሮ ሃብት የመጡ የተለያዩ የቢሮ መገልገያዎች ያለአገልግሎት ተቀምጠው የሚገኙ መሆኑ፤

2.1.2. አላቂ እቃዎች በእስቶክ ካርድ ወይም በመዝገብ በተሟላ ሁኔታ የማይመዘገቡ መሆኑ፤

2.1.3. ባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ ለሠራተኞቹ በሞዴል 22 ወጪ የተደረጉ የኤሌክትሮኒክስ ዕቃዎች (ላፖቶፕና ዲስክቶፕ ኮምፒውተሮች) ወጪ ሲደረግ የንብረቱ ወይም የዕቃው ሴሪያል ቁጥር ያልተሞላ መሆኑ፤

2.1.4. ስምንት ተሽከርካሪዎች ለረጅም ጊዜ ያለአገልግሎት የቆሙ መሆኑ፤

2.2. የባለሥልጣን መሥሪያ ቤቱ የሰነድ አያያዝና አመዘጋገብ የተደራጀ እና በቀላሉ ለመለየት እና ለማግኘት በሚያስችል መልኩ መደራጀቱን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

2.2.1. የወጪ ማዘዣ ደረሰኞች (PV) እና የምዝገባ ማዘዣ ደረሰኞች (JV) ተለያይተውና ተደራጅተው በቁጥር ቅደም ተከተል ያልተቀመጡ መሆኑ፤

2.2.2. አልፎ አልፎ የገቢ ደረሰኞች (RV) እና ወጪዎች የተወራረዱባቸው የምዝገባ ማዘዣዎች (JV) ከጥራቱ ላይ ተቀደው ከደጋፊ ሰነዶች ጋር ያልተያያዙ መሆኑ፤

ታውቋል።

የፌዴራል ዋናው አዲተር መሥሪያ ቤት
መጋቢት 2010 ዓ.ም